

Hoge Raad voor de Werkgelegenheid



De arbeidsmarkt in België en in de gewesten: een stand van zaken

Steven Vanackere,
Vice-Voorzitter van de Hoge Raad voor de Werkgelegenheid

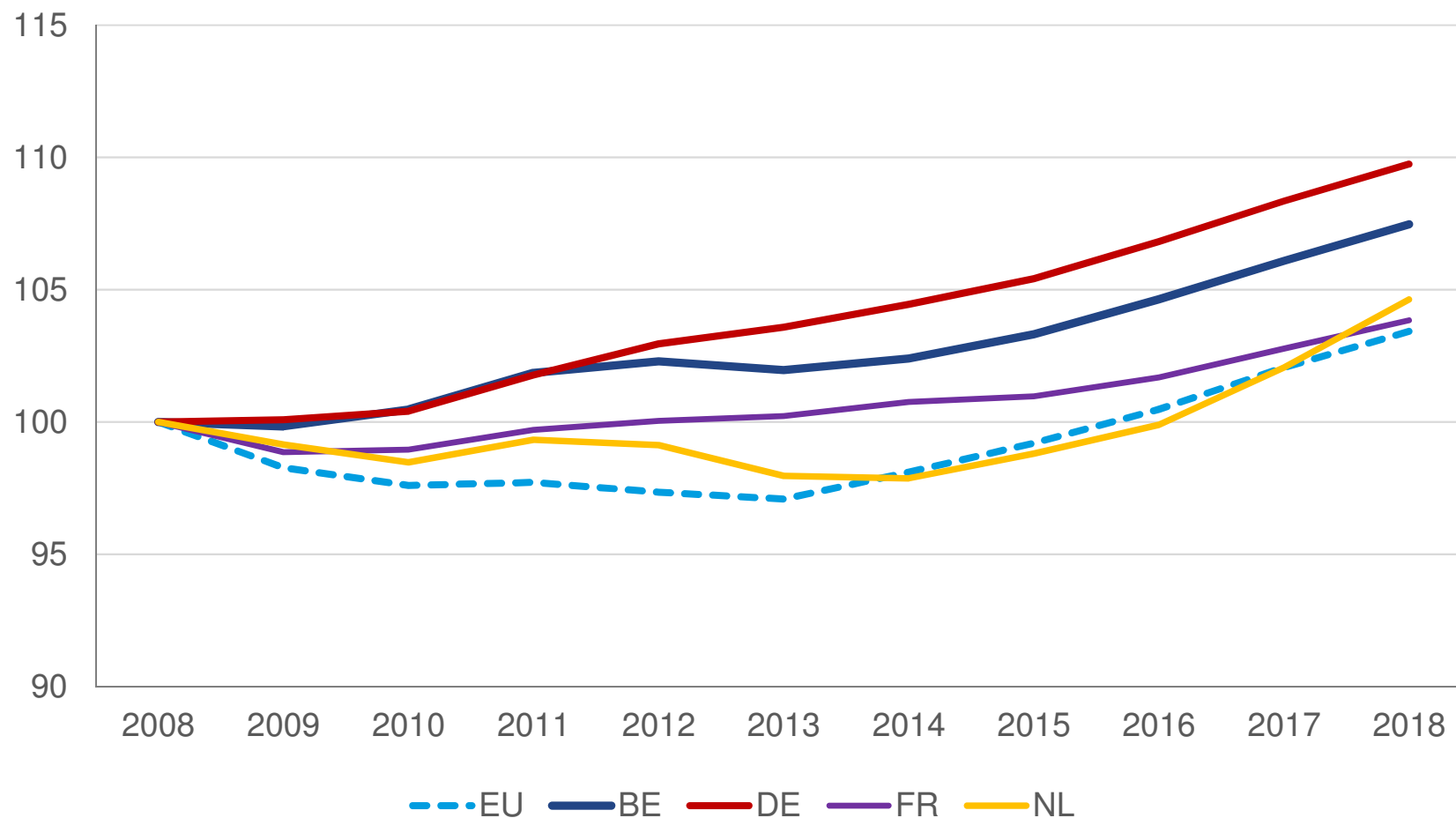
27 juni 2019

<http://hrw.belgie.be>

- I. De werkgelegenheid is sterk verbeterd sinds de crisis, maar de vooruitzichten zijn minder gunstig

De werkgelegenheid is sinds 2008 met 7,5 % gestegen, sneller dan in de meeste landen waarmee wordt vergeleken

(indexcijfer 2008=100, op basis van het totale aantal werkenden)

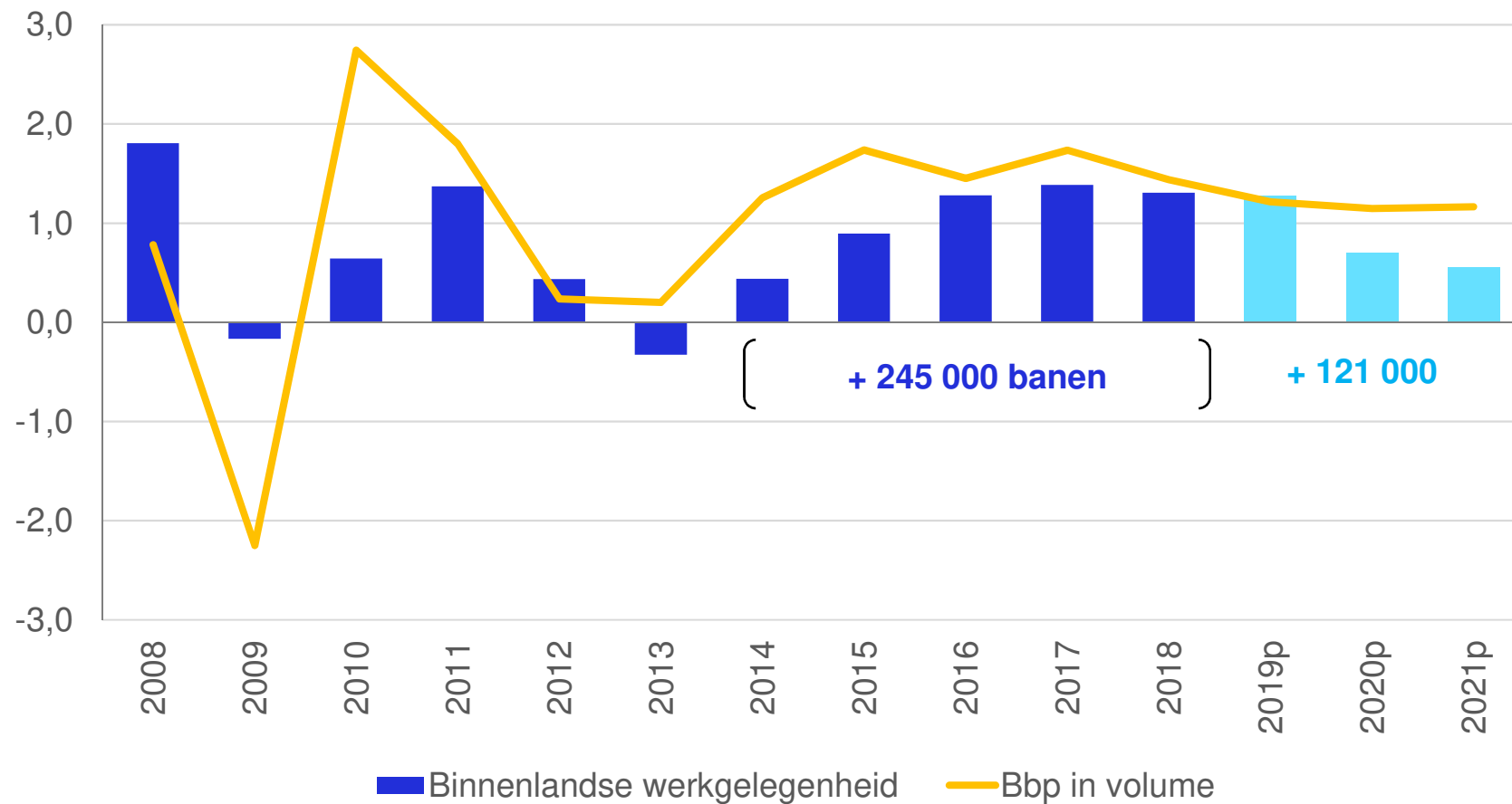


Bronnen: NBB, Eurostat (Nationale Rekeningen).



In 2018 werden netto 62 000 banen gecreëerd, dat zal net iets minder zijn in 2019, maar erna komt er een netto vertraging

(verhouding tussen de jaarlijkse gemiddelde groei van de binnenlandse werkgelegenheid en die van het bbp)

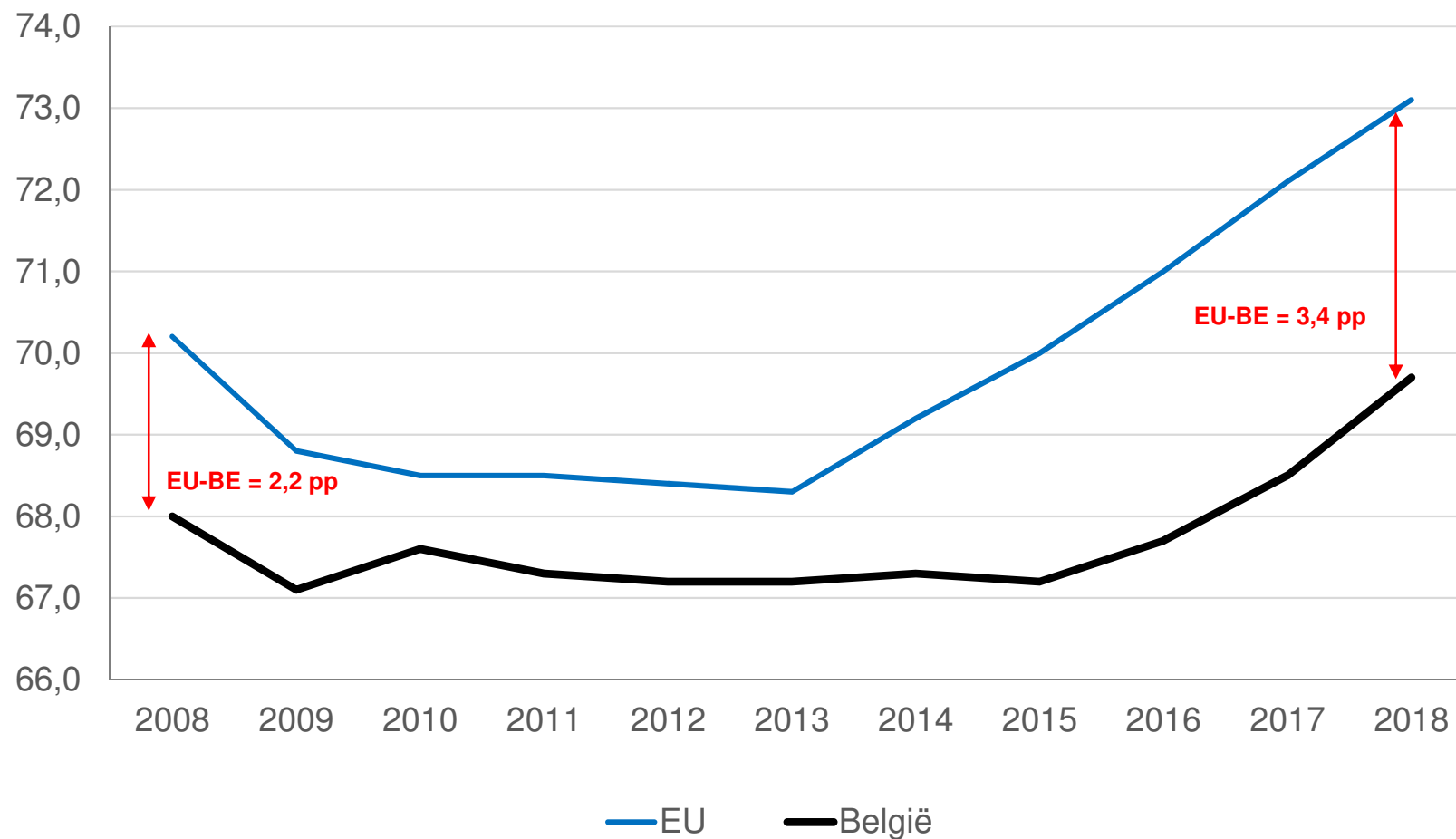


Bronnen: INR, NBB.



De werkgelegenheidsgraad stijgt, maar de kloof met de EU is groter geworden

(bevolking tussen 20 en 64 jaar)

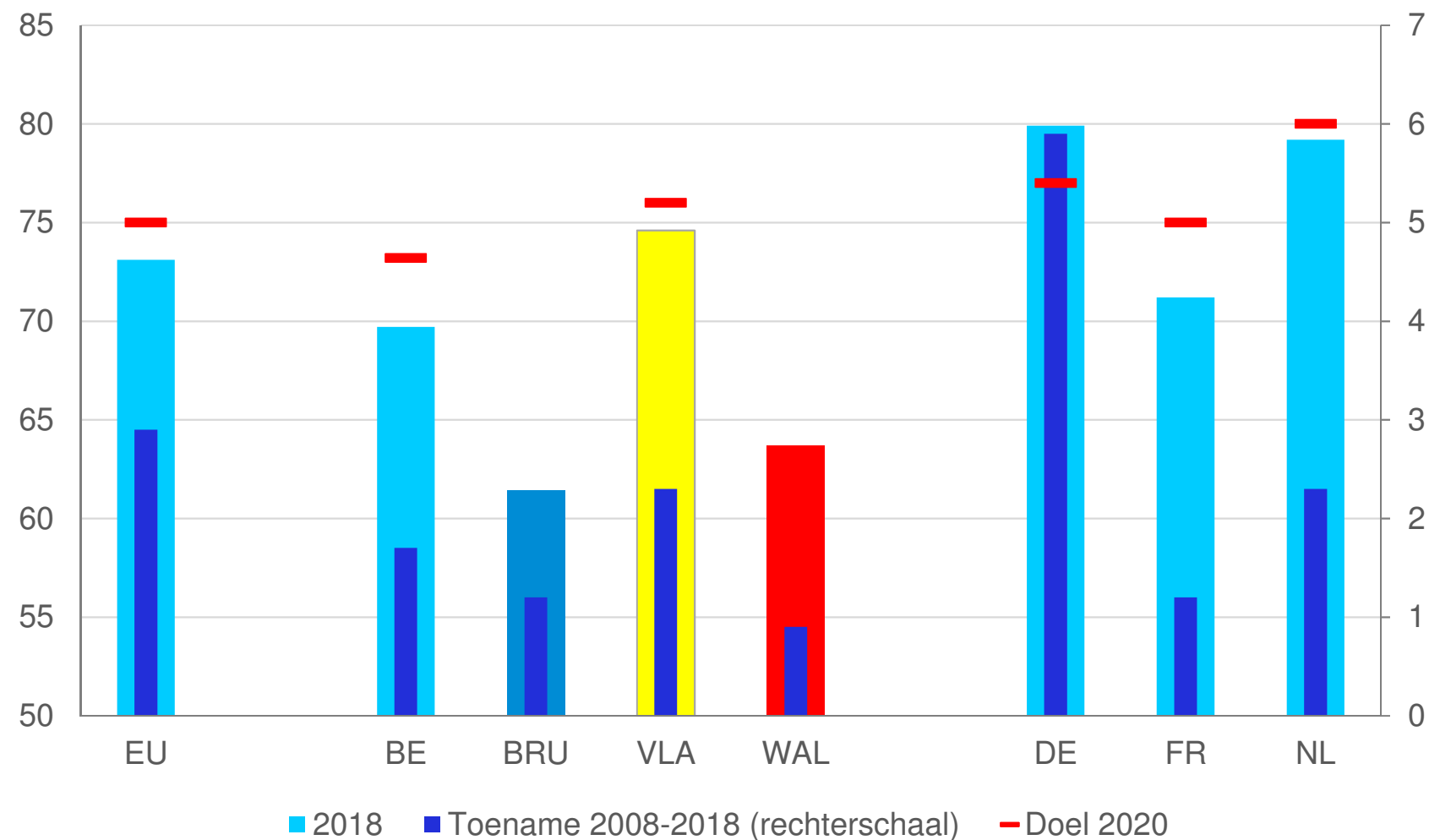


Bron: Eurostat.



Werkgelegenheidsgraad nog steeds duidelijk lager dan bij onze partners en met grote verschillen tussen de Gewesten

(% van de bevolking tussen 20 en 64 jaar)

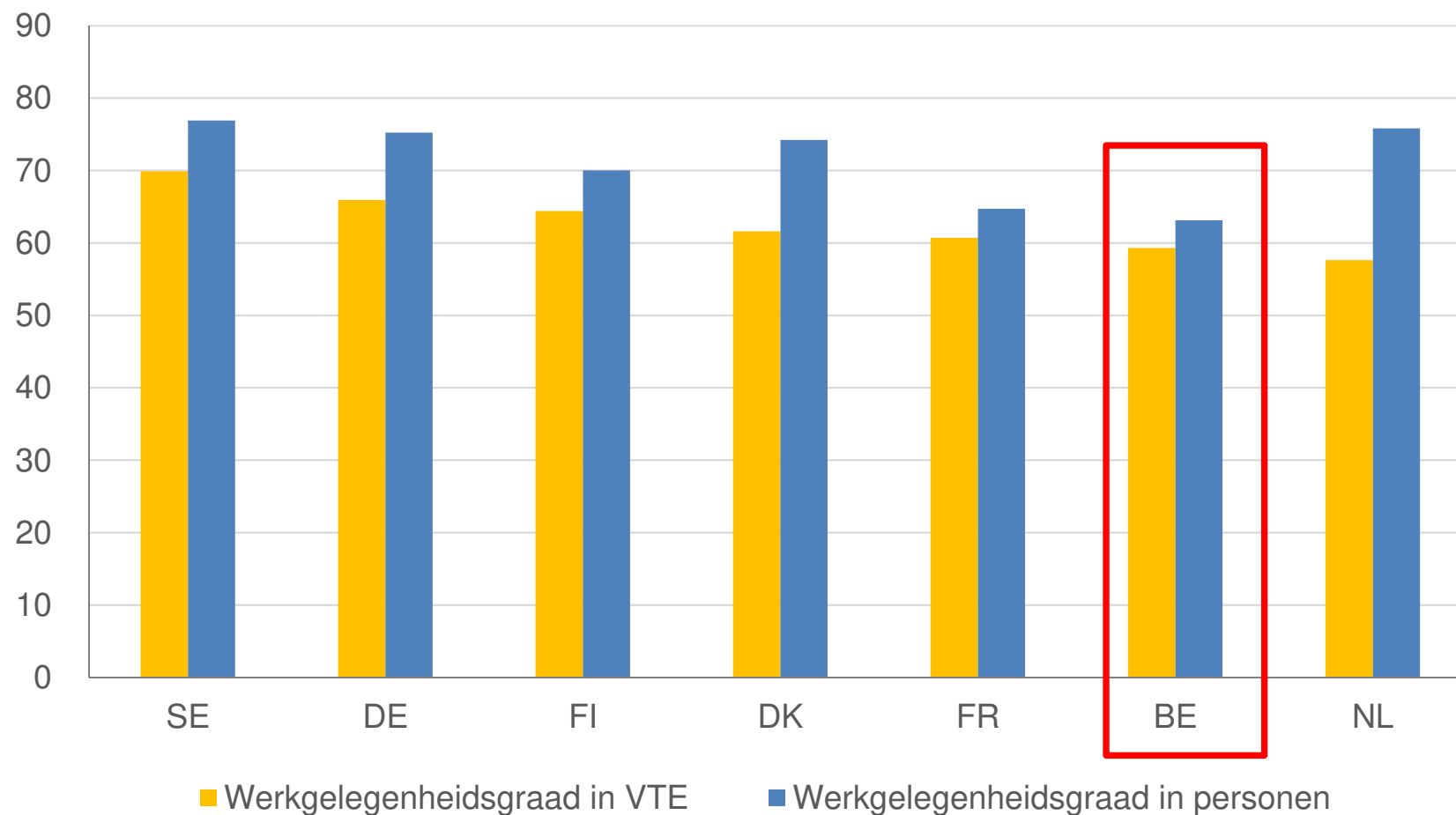


Bron: Eurostat.



De werkgelegenheidsgraad blijft laag, maar uit het oogpunt van de voltijdequivalenten sluit hij nauwer aan bij die van de landen waarmee wordt vergeleken

(2017, in % van de bevolking tussen 15 en 64 jaar)



Bronnen: Eurostat, OESO.



Grote verschillen in werkgelegenheidsgraad tussen de bevolkingsgroepen

(in % van de overeenstemmende beroepsbevolking in de leeftijdscategorie van 20 tot 64 jaar)

	2000	2008	2018	<i>p.m. EU28</i> (2018)
Totaal	65,8	68,0	69,7	73,1
20-29 jaar	66,0	64,5	58,9	64,8
30-54 jaar	76,8	80,5	81,3	81,4
55-64 jaar	26,3	34,5	50,3	58,7
Mannen	75,5	74,7	73,9	78,9
Vrouwen	56,0	61,3	65,5	67,4
Laaggeschoold	50,5	49,1	45,6	56,1
Middengeschoold	69,1	70,1	69,0	73,4
Hooggeschoold	84,4	83,0	83,5	84,5
Nationaal	67,2	69,1	71,0	73,9
Andere EU-ingezetenen	-	65,4	69,2	-
Niet-EU-ingezetenen	nb	42,1	43,4	59,3

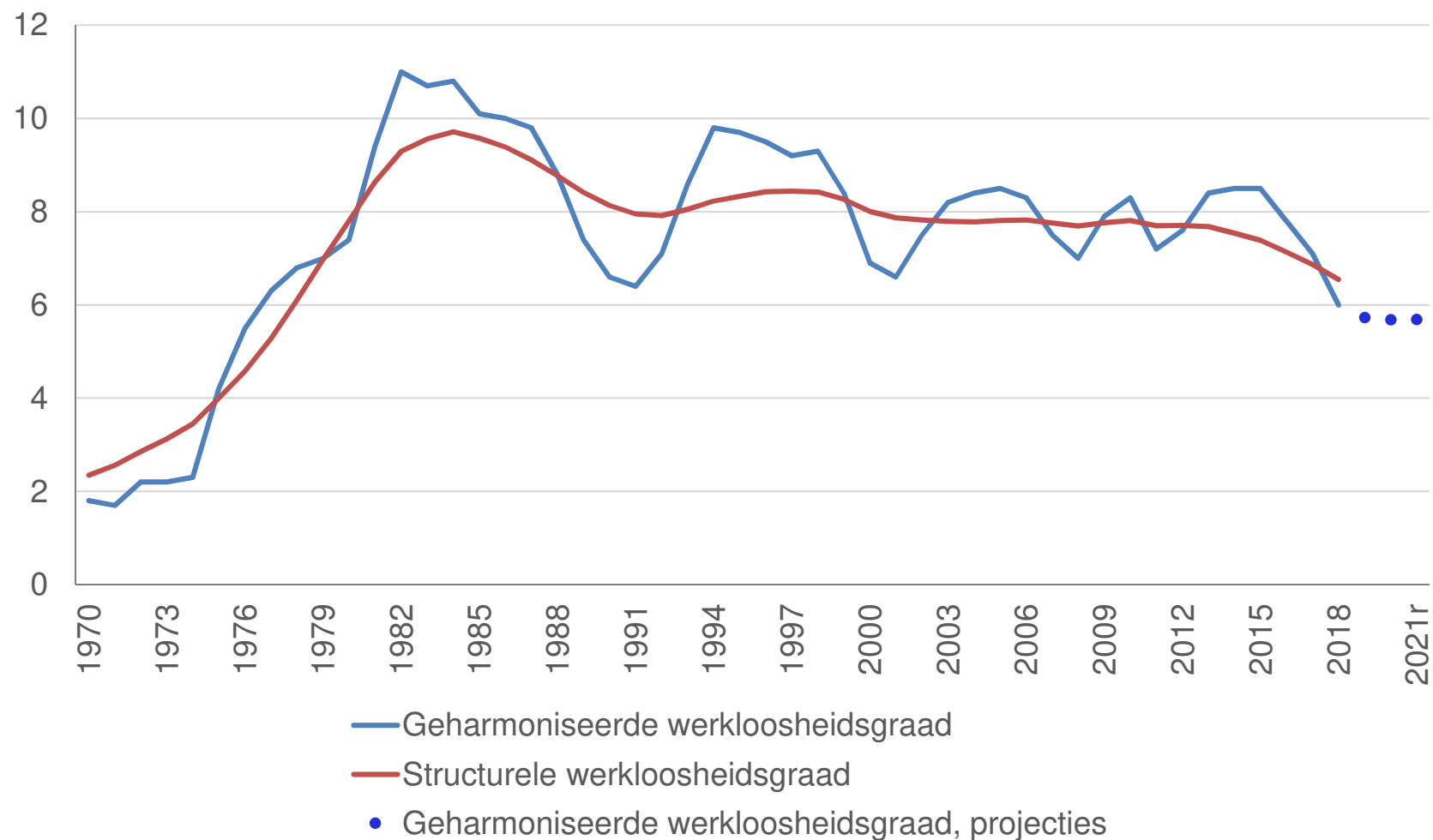
Bron: EC.



II. Ondanks de stijging van het arbeidsaanbod, is de werkloosheidsgraad terug gekomen tot het niveau van halverwege de jaren 1970

10 000 werklozen minder dan in 2008 en een duidelijk dalende werkloosheidsgraad

(in % van de beroepsbevolking tussen 15 en 74 jaar)

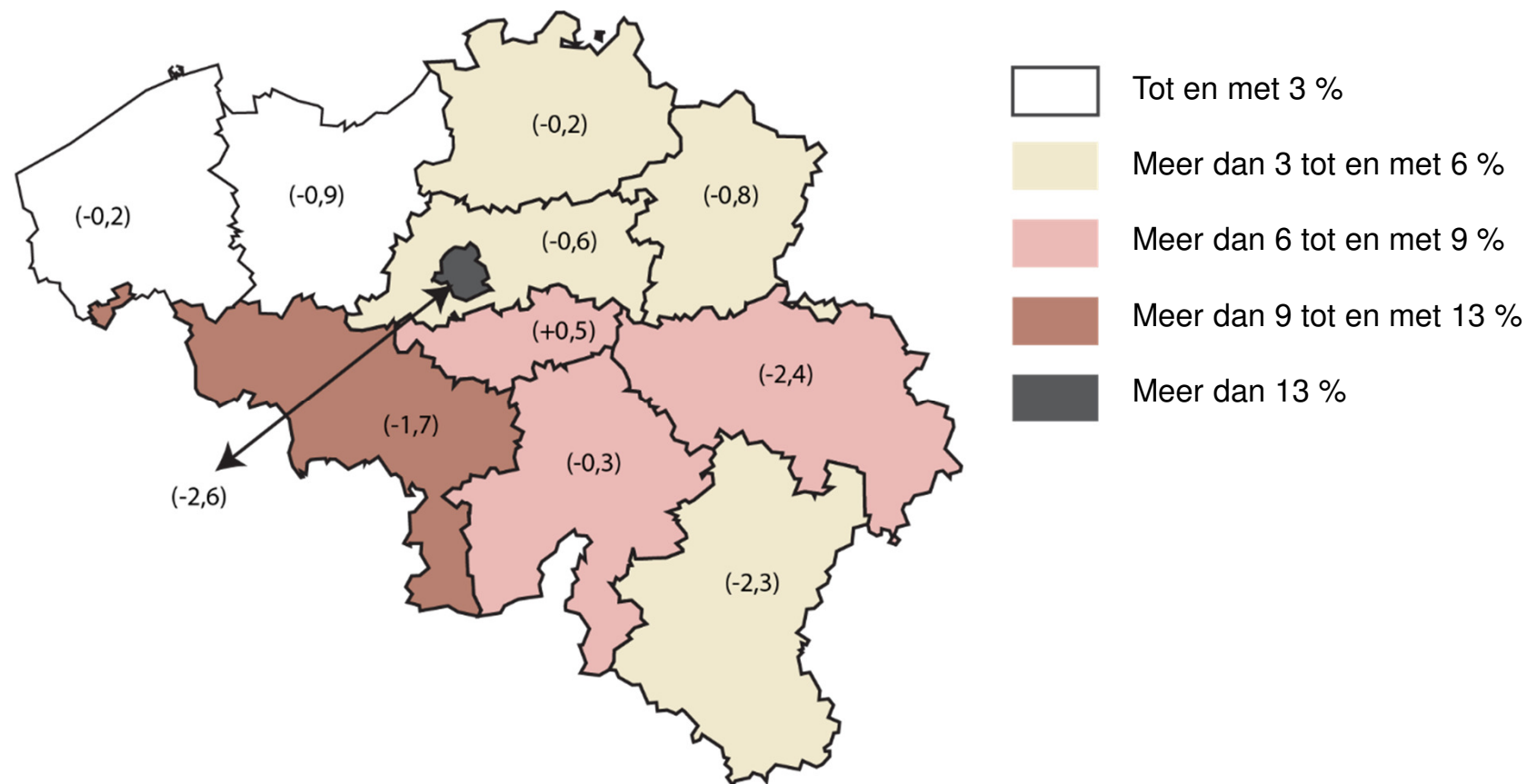


Bronnen: EC, NBB.



Qua werkloosheid zijn de verschillen tussen de Gewesten verkleind, maar ze blijven aanzienlijk

(in % van de beroepsbevolking tussen 15 en 64 jaar, tussen haakjes de verandering in procentpunt over de periode 2008-2018)

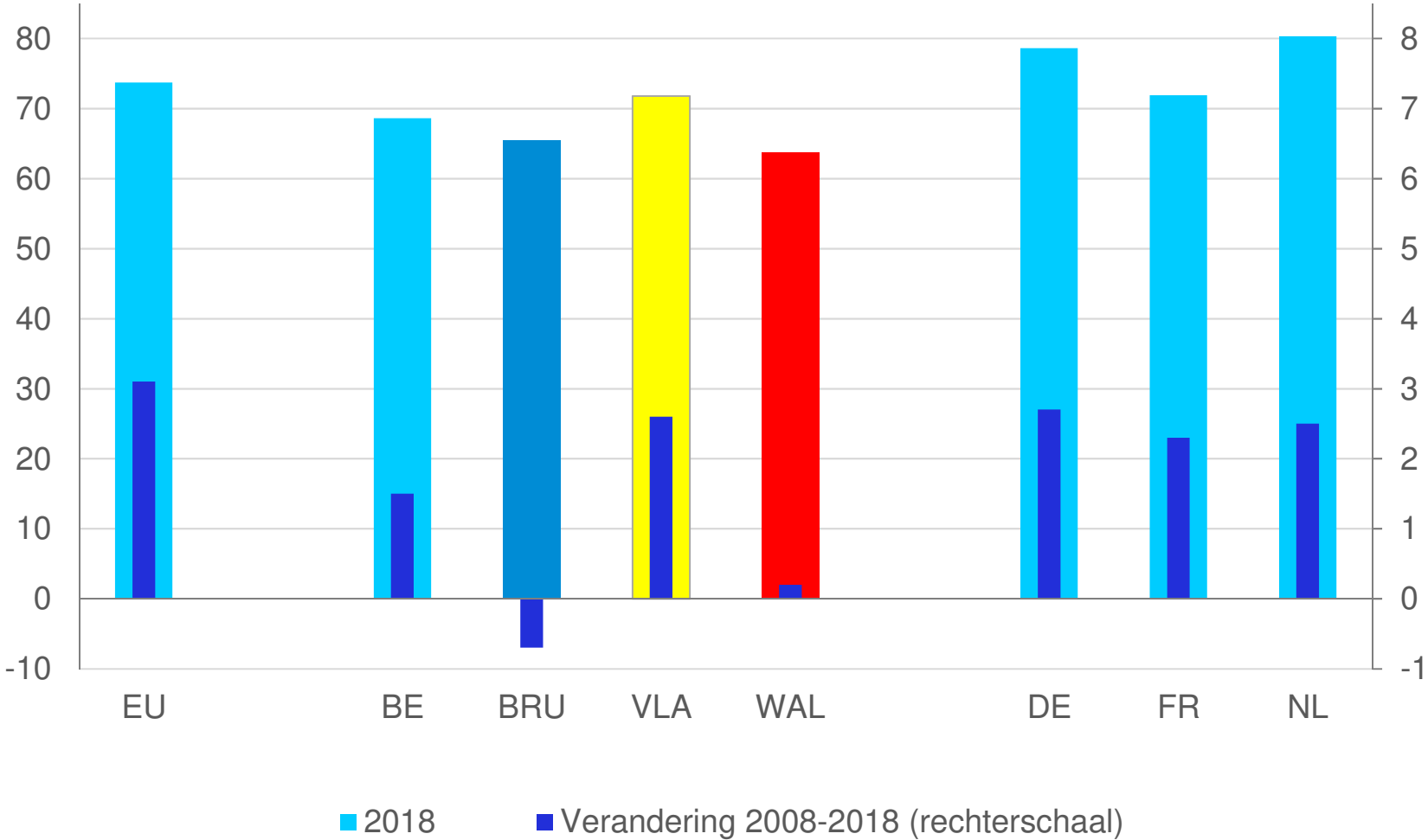


Bron: Eurostat.

III. Het arbeidsaanbod gaat gebukt onder een participatiegraad die onder het Europese gemiddelde ligt, en onder een verwachte daling van de bevolking op arbeidsleeftijd

De participatiegraad aan de arbeidsmarkt is laag

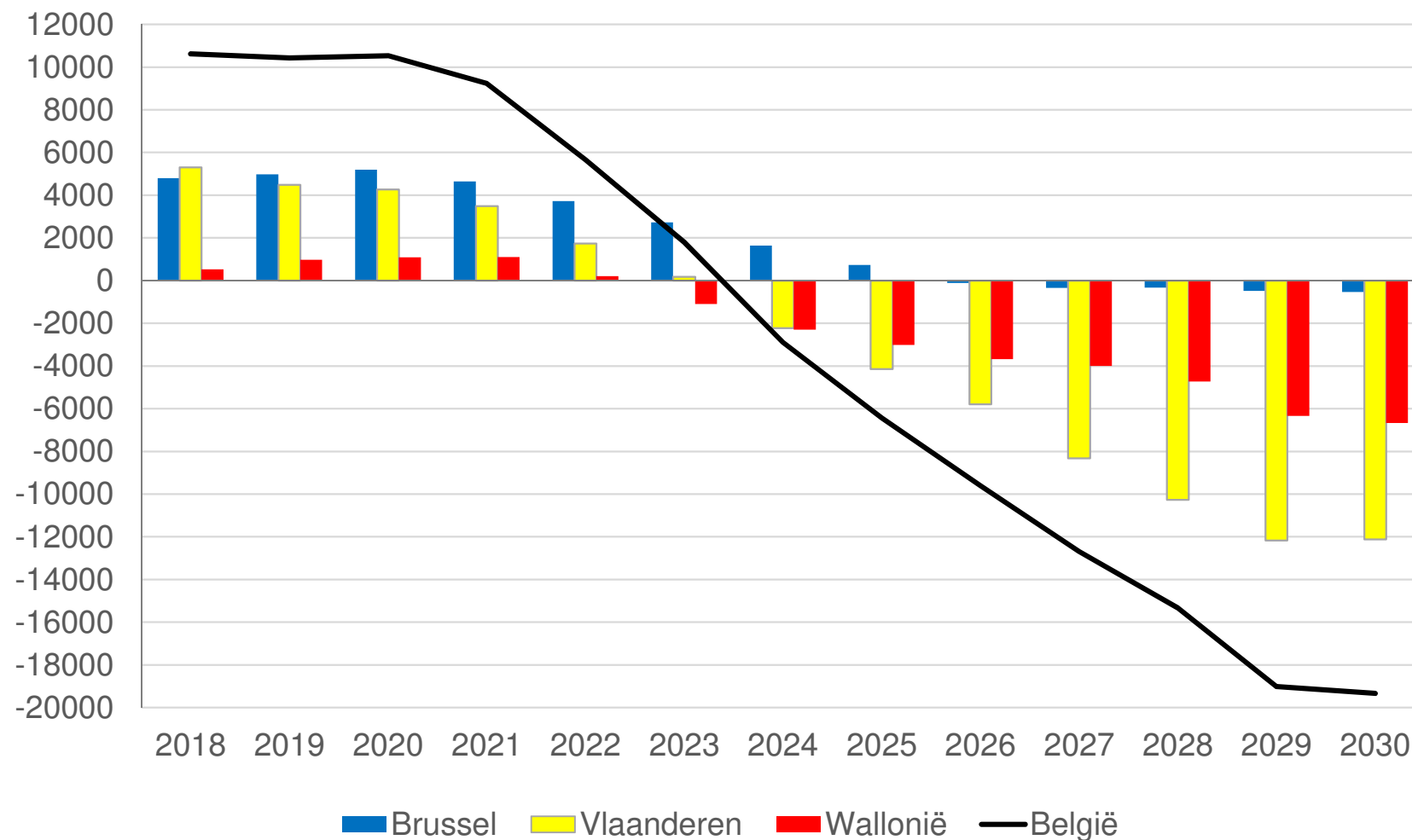
(in % van de bevolking tussen 15 en 64 jaar, 2018)



Bron: Eurostat.

De bevolking op arbeidsleeftijd zal vanaf het begin van het volgende decennium teruglopen, vooral in Vlaanderen

(in duizenden personen van 15 tot 64 jaar)



Bronnen: FPB, Statbel.

Er moet meer worden gemobiliseerd ... vooral bij kansengroepen

(participatiegraad in % van de overeenstemmende bevolking van 15 tot 64 jaar)

	2000	2008	2018	<i>p.m. EU28</i> (2018)
Totaal	65,1	67,1	68,6	73,7
15-24 jaar	35,3	33,4	29,6	41,7
25-54 jaar	82,4	85,7	85,0	85,9
55-64 jaar	27,1	36,1	52,6	61,9
Mannen	73,7	73,3	72,8	79,2
Vrouwen	56,4	60,8	64,3	68,2
Laaggeschoold	48,6	45,4	41,0	53,6
Middengeschoold	70,2	72,0	70,9	76,5
Hooggeschoold	87,2	86,2	86,4	88,2
Nationaal	65,8	67,4	69,0	73,8
Andere EU-ingezetenen	nd	68,7	71,7	79,8
Niet-EU-ingezetenen	nd	54,9	53,9	66,9

Bron: EC.



IV. Sterktes en zwaktes op de arbeidsmarkt

IV.1 Kenmerken van de werkgelegenheid

Meer zelfstandigen, tijdelijken en deeltijdse werkkrachten, bij de werkenden die voordien ofwel geen ofwel een andere job hadden

(in % van het overeenstemmende totaal en, tussen haakjes, de verandering in procentpunt t.o.v. 2008)

	België		Brussel		Vlaanderen		Wallonië	
Statuut¹								
Loontrekkende	91	(-2)	91	(0)	92	(-2)	90	(-2)
Zelfstandige	8	(1)	9	(0)	6	(1)	9	(2)
Bedrijfstak								
Conjunctuurgevoelige branches	68	(-2)	69	(0)	70	(-2)	64	(-5)
Overheid en onderwijs	11	(-2)	13	(0)	8	(-3)	16	(1)
Andere diensten	21	(4)	17	(0)	22	(5)	20	(4)
Type contract								
Permanent	57	(-10)	57	(-9)	60	(-11)	50	(-10)
Tijdelijk	43	(10)	43	(9)	40	(11)	50	(10)
Arbeidstijd								
Voltijds	66	(-9)	69	(-8)	64	(-12)	68	(-3)
Deeltijds	34	(9)	31	(8)	36	(12)	32	(3)

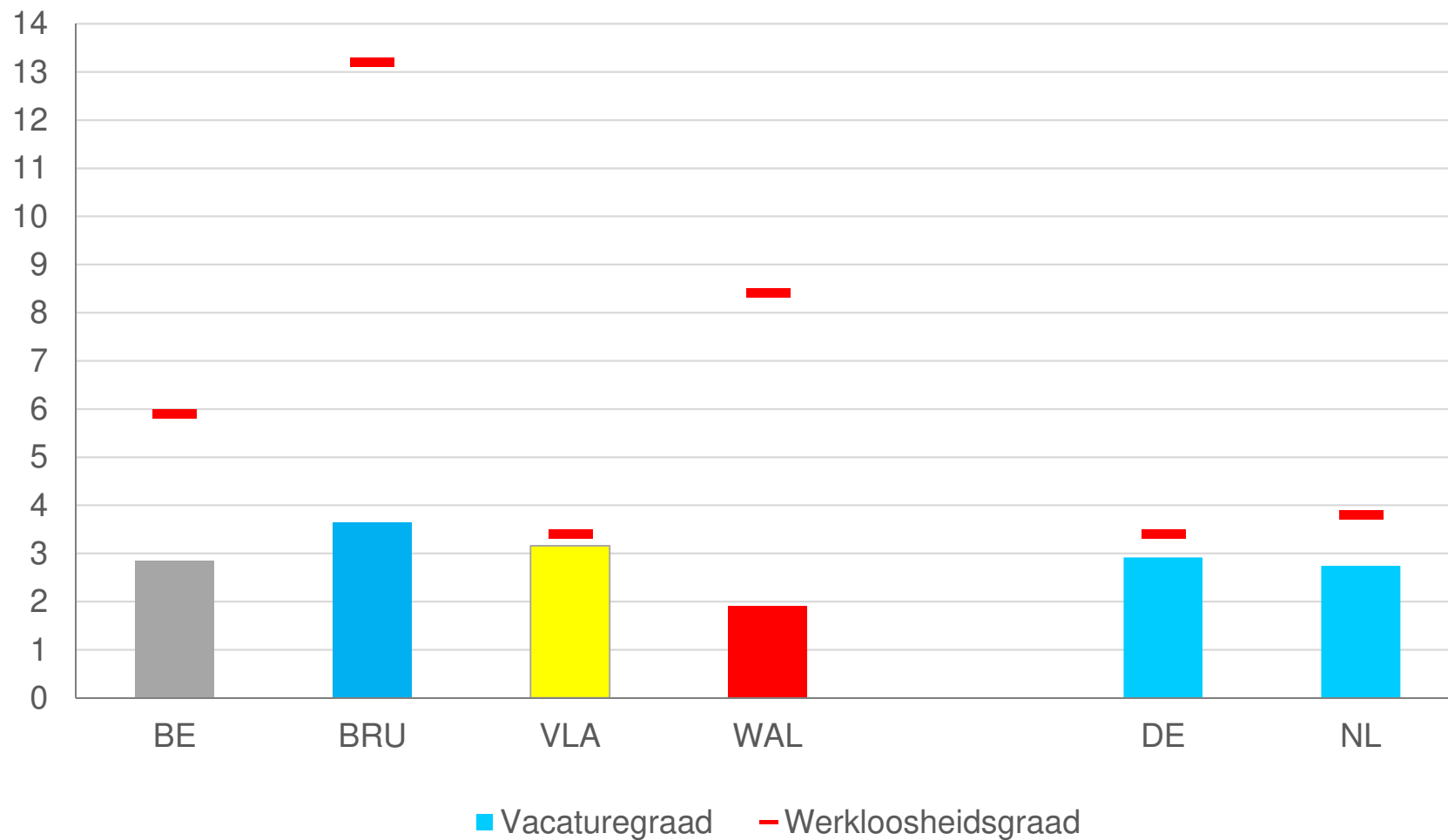
Bron: Eurostat.

¹ Het resterende percentage stemt overeen met de onbezoldigde helpers.

IV.2 De spanningen op de arbeidsmarkt zetten een rem op de banencreatie en op de groei van de bedrijvigheid

De spanningen op de arbeidsmarkt zijn bijzonder scherp in Vlaanderen

(in % van de beroepsbevolking)

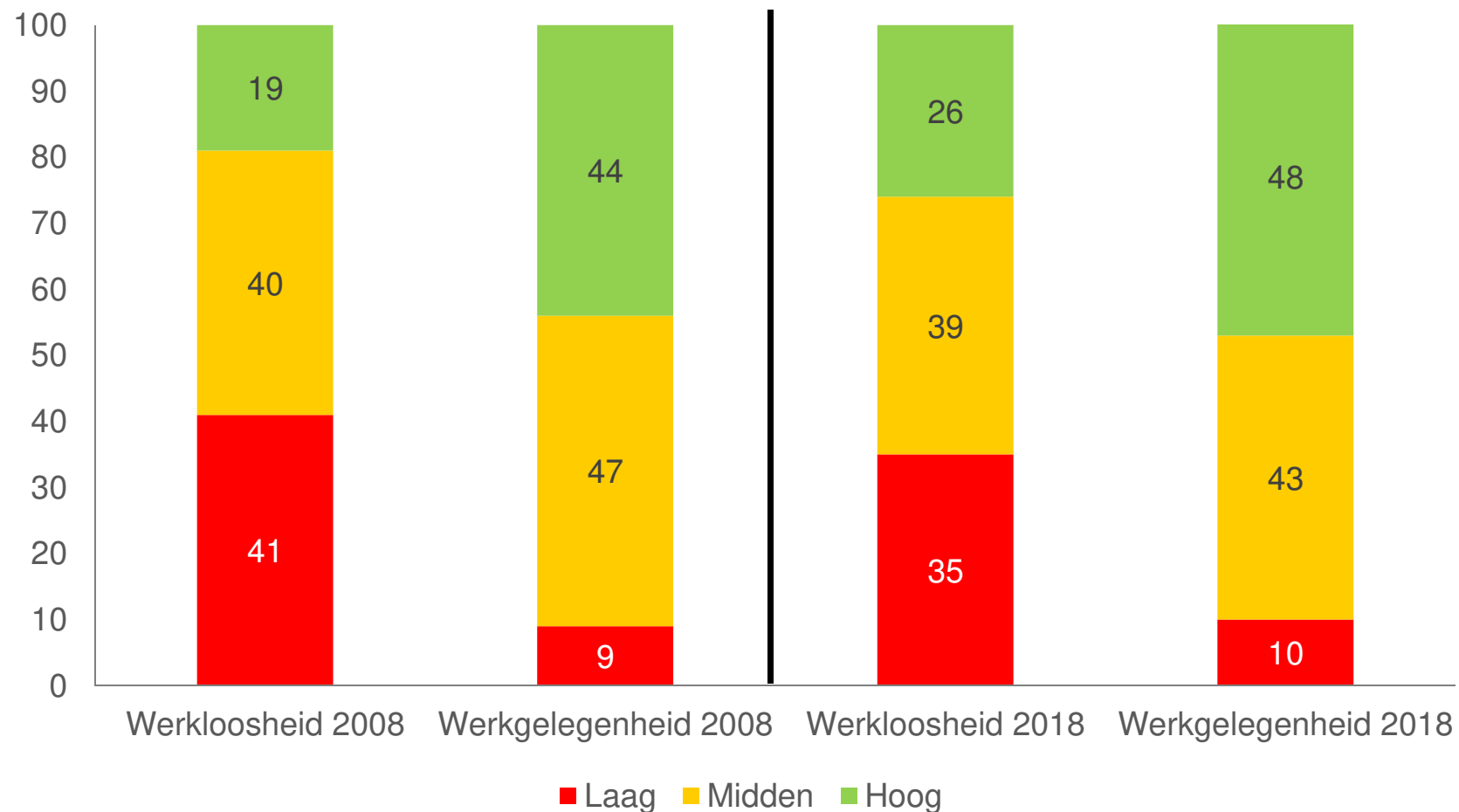


Bron: Eurostat.



Aanzienlijke mismatch tussen het aanbod van en de vraag naar arbeid

(in % van de overeenstemmende bevolking tussen 15 en 64 jaar, scholingsniveau voor de werklozen en kwalificatieniveau van de functie voor de werkende bevolking)

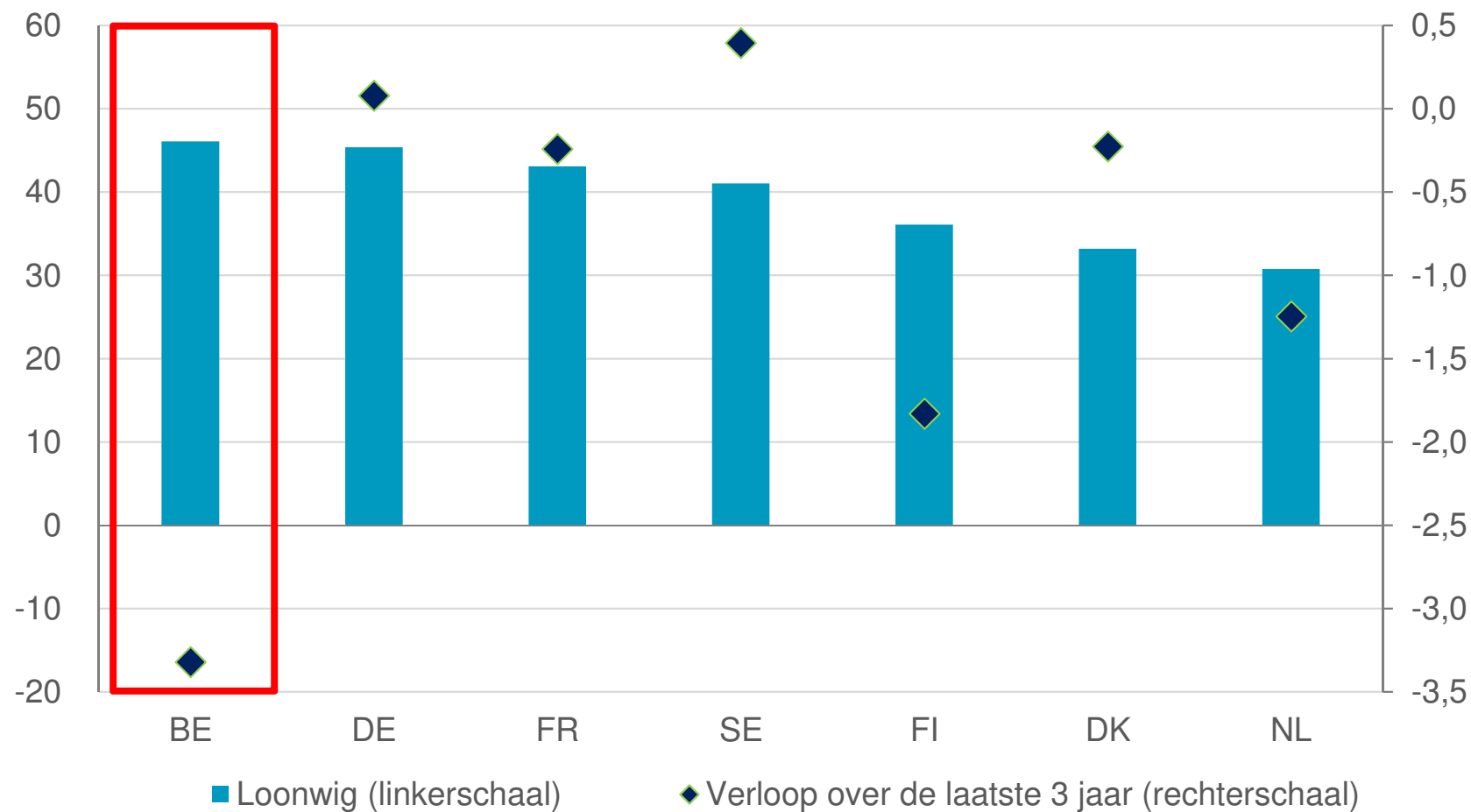


Bron: Eurostat.

IV.3 De versterking van financiële stimuli om te werken blijft noodzakelijk

Ondanks de Taxshift blijft de loonwig in België de hoogste van de referentielanden

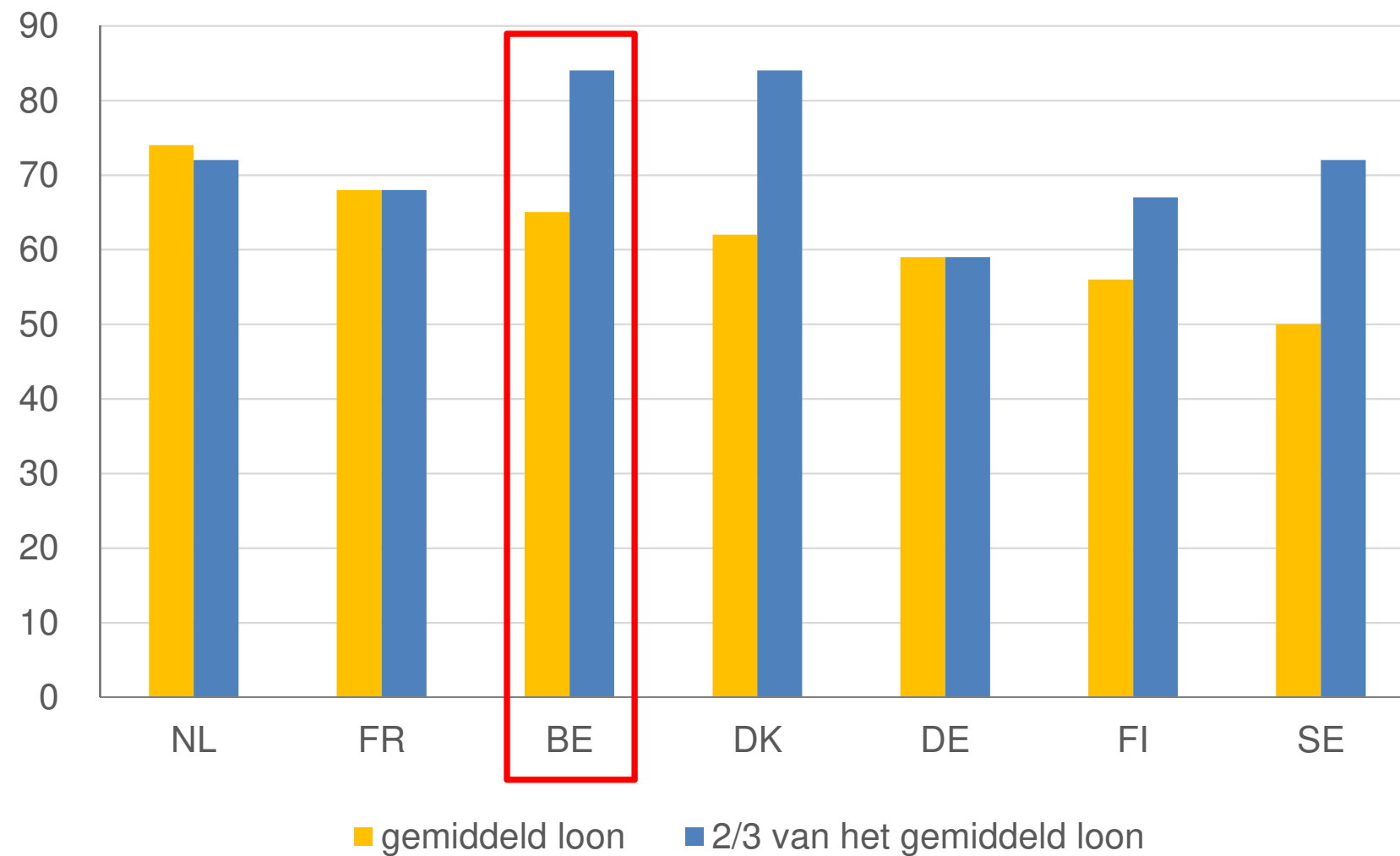
(werknemer die 2/3 van het gemiddelde loon verdient, alleenstaande zonder kinderen, in % van de arbeidskosten, 2018)



Bron: OECD (Taxing wages models).

Vervangingsratio van de werkloosheidsverzekering

(in % van het laatst verdiende loon, na twee maanden werkloosheid, 2018)

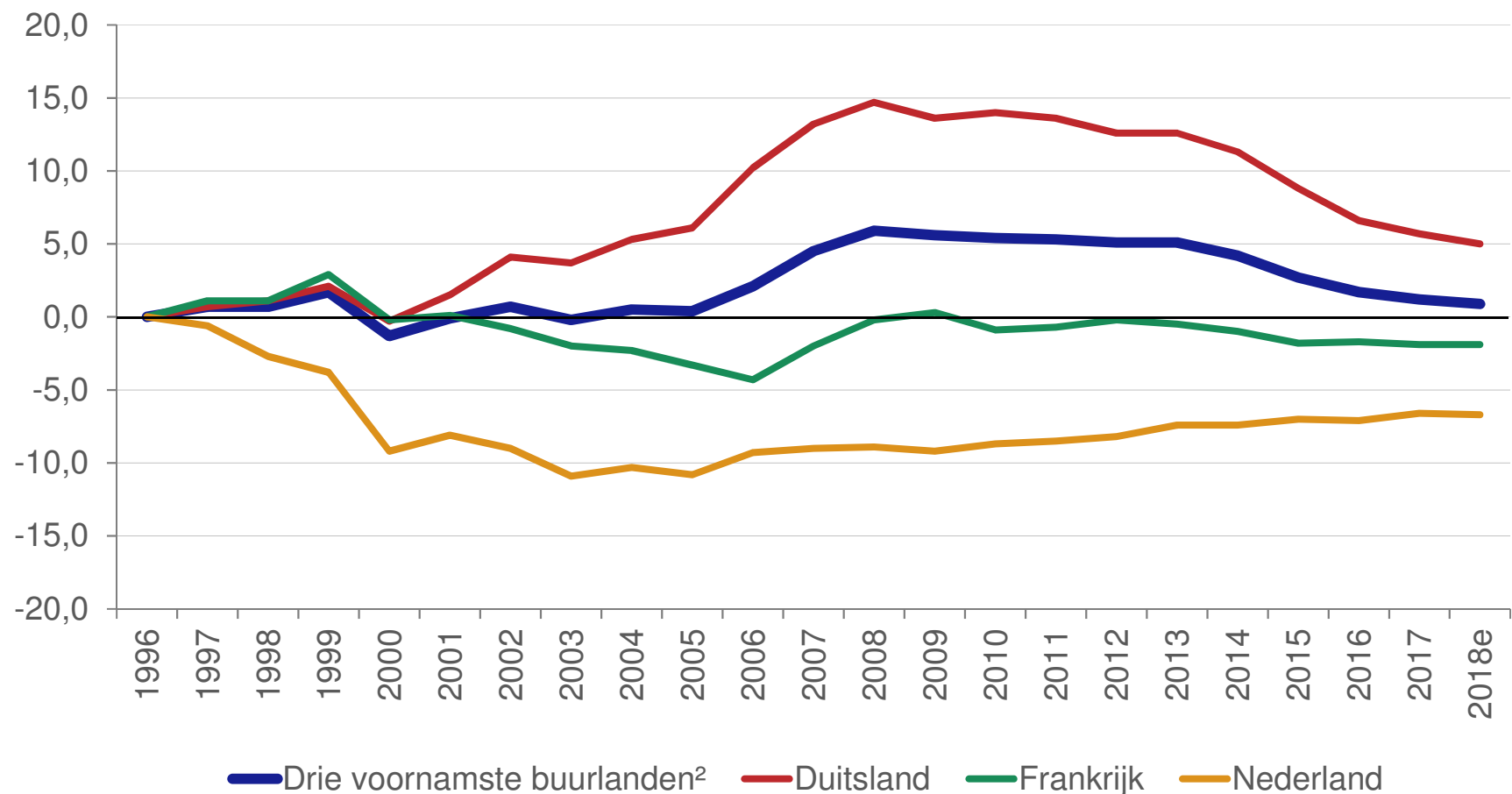


Bron: OESO.

IV.4 Loonkosten :
de loonhandicap is
aanzienlijk verminderd

Het kostenconcurrentievermogen van de Belgische ondernemingen is verbeterd

(procentuele verschillen¹ in termen van uurloonkosten in de private sector t.o.v. de drie voornaamste buurlanden, gecumuleerd sinds 1996, %)



Bron : CRB.

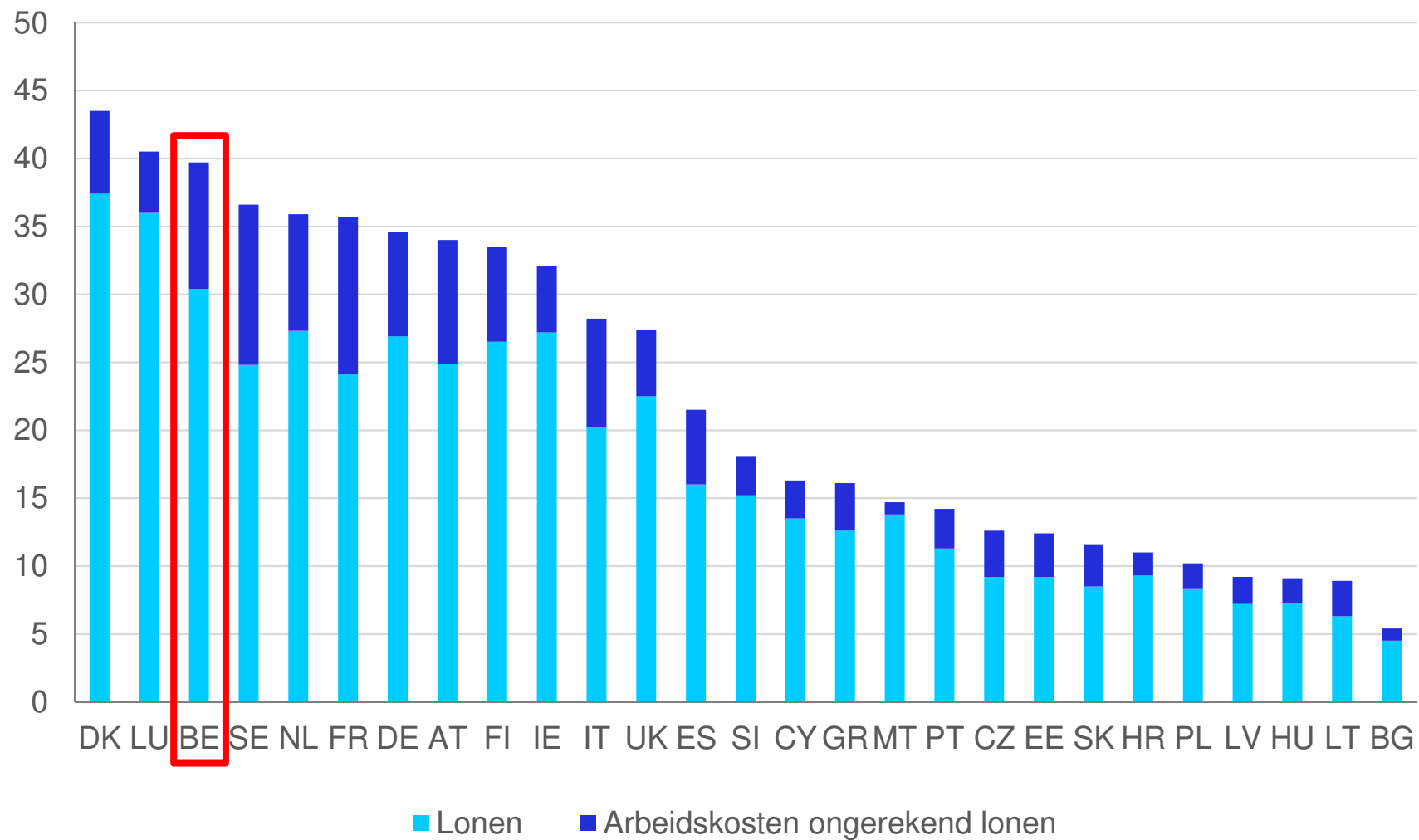
¹ Volgens de berekeningswijze in de herziene wet tot bevordering van de werkgelegenheid en tot preventieve vrijwaring van het concurrentievermogen. Een positief teken wijst op een concurrentiewinst van de desbetreffende economie tegenover België.

² Gewogen gemiddelde op basis van de relatieve omvang van het bbp.



Hoge loonkosten en aanzienlijke sociale lasten

(in € per uur; industrie, bouwnijverheid en diensten, 2018)

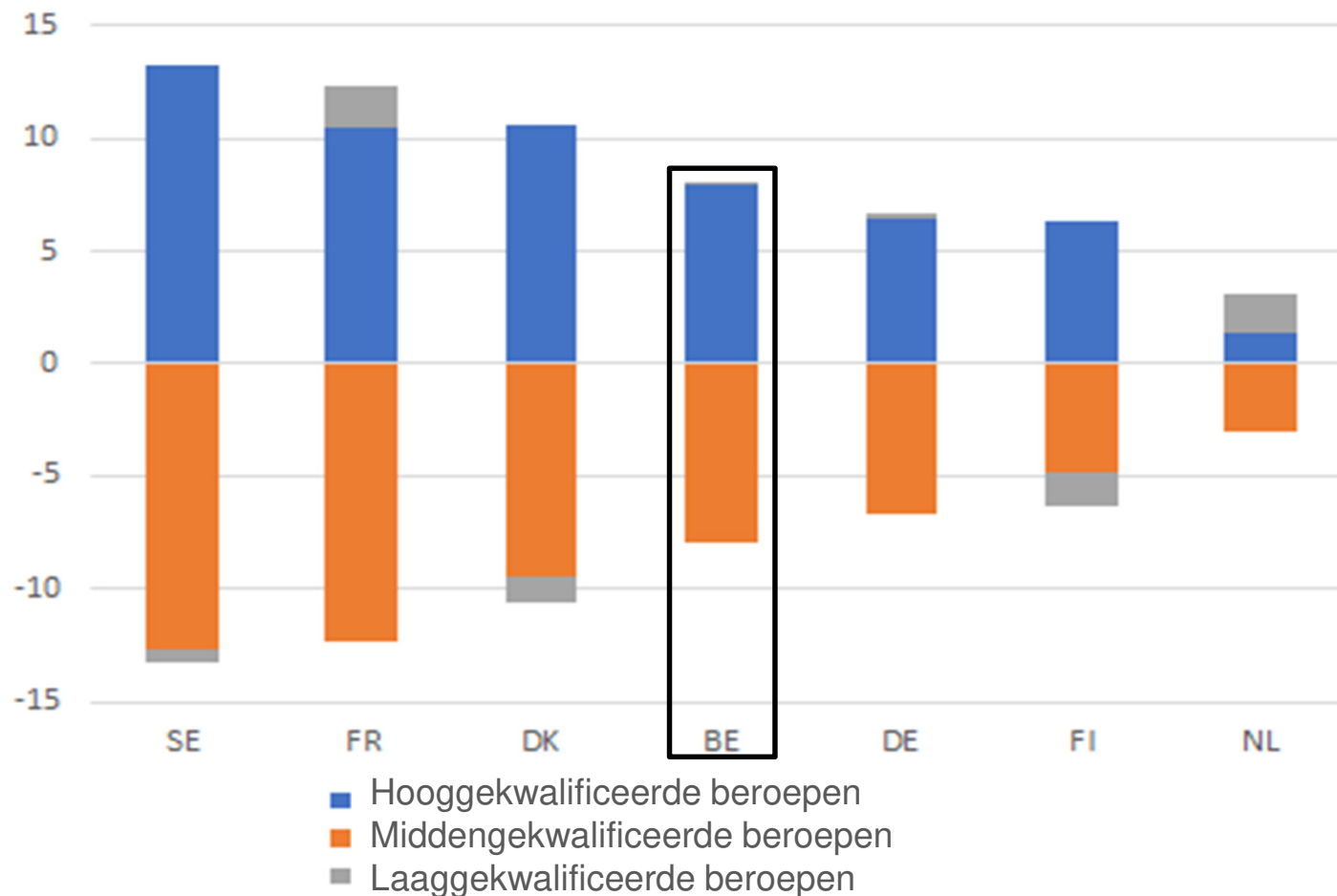


Bron: Eurostat.

- V. In een context van digitalisering van de economie, vormt menselijk kapitaal de sleutel tot meer werkgelegenheid en productiviteit

Aan de digitalisering verbonden risico's, vooral voor de middengekwalificeerde banen

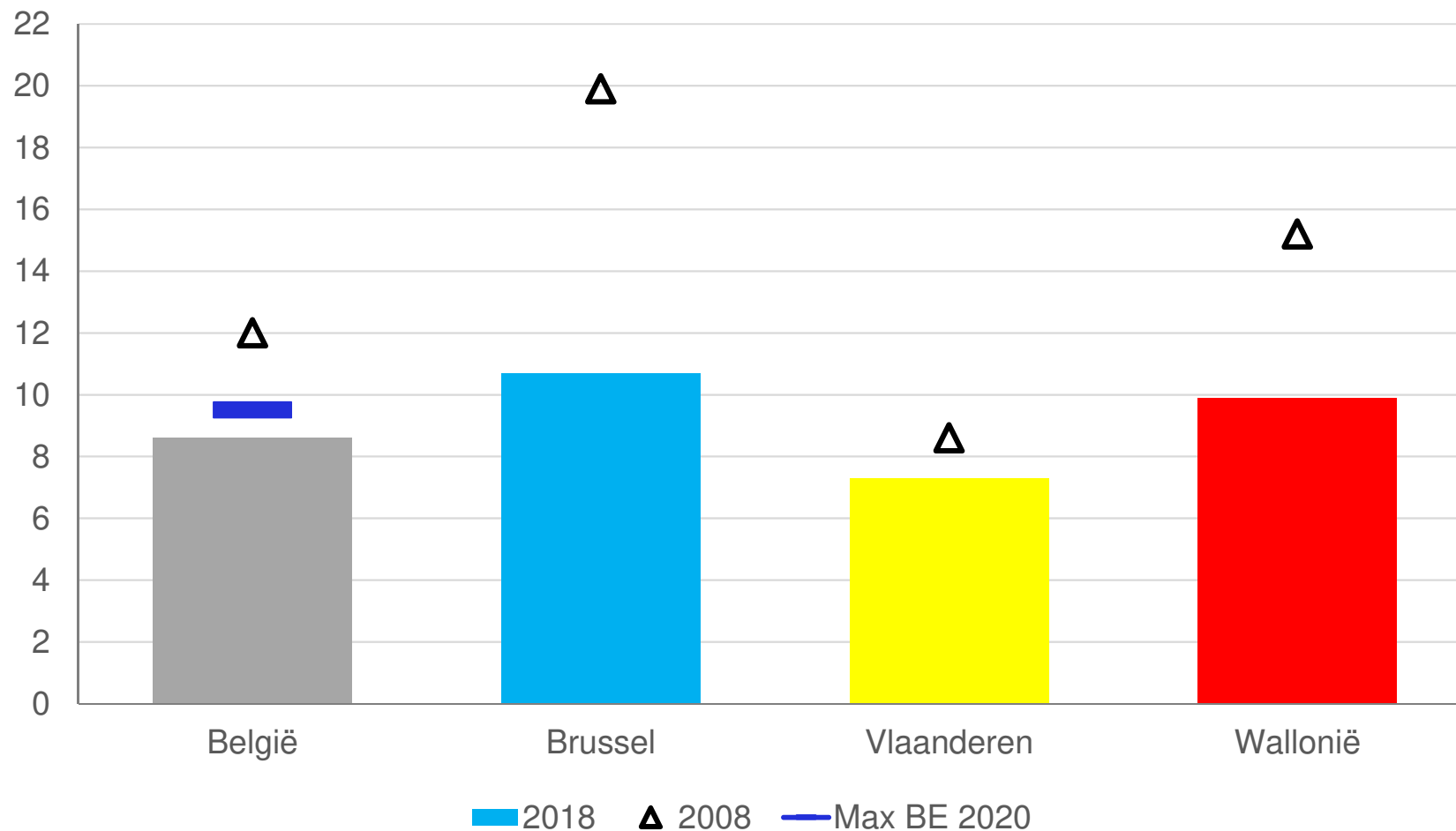
(verloop van het aandeel in de totale werkgelegenheid volgens het voor de beroepen vereiste scholingsniveau, verandering in procentpunten tussen 1997 en 2018)



Bron: Eurostat.

Jongeren die voortijdig onderwijs en opleiding hebben verlaten¹

(in % van de bevolking van 18 tot 24 jaar)



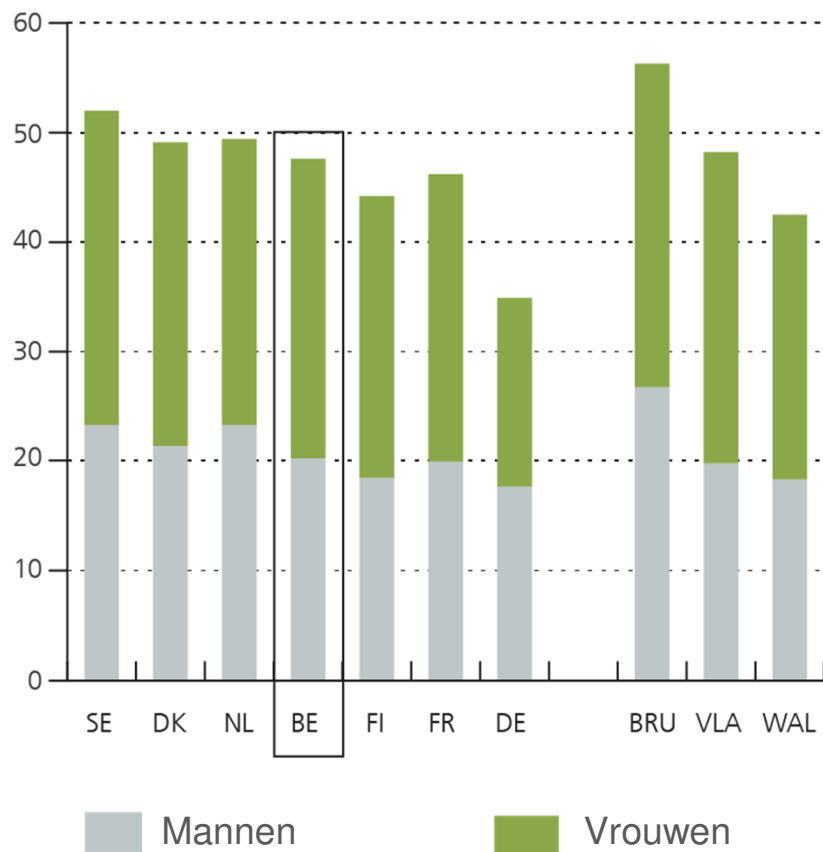
Bron: Eurostat.

¹ Het begrip 'jongere die voortijdig onderwijs en opleiding heeft verlaten' verwijst naar een persoon tussen 18 en 24 jaar die geen diploma secundair onderwijs heeft behaald en die noch hoger onderwijs noch extra opleidingen volgt.

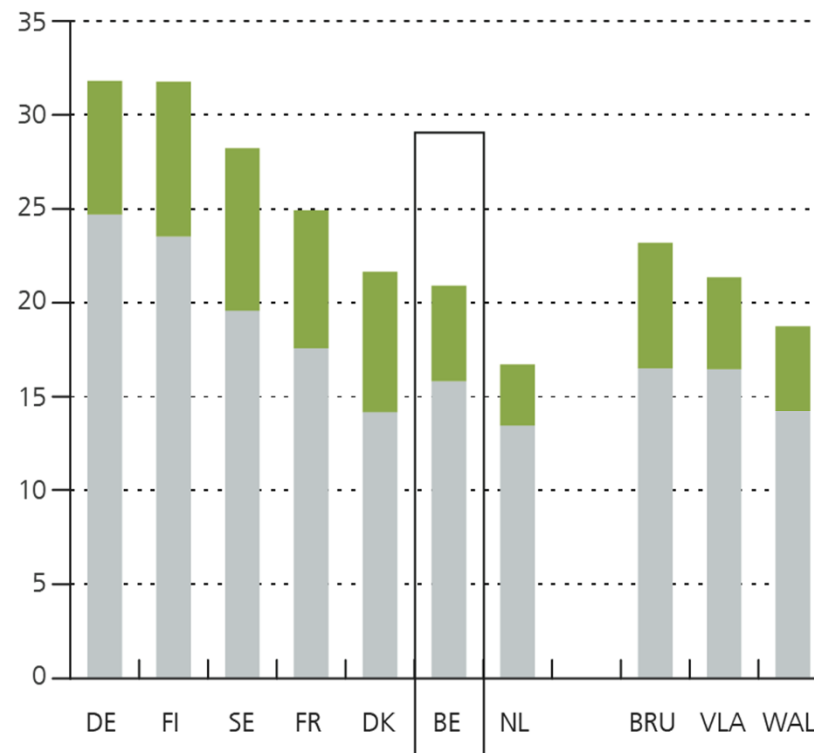


Te weinig gediplomeerden in toekomstgerichte studierichtingen

Alle studierichtingen samen
(in % van de bevolking van 30 tot 34 jaar, 2018)



Studierichtingen met veel toekomstmogelijkheden¹
(in % van de afgestudeerden in het hoger onderwijs tussen 30 en 34 jaar, 2017)

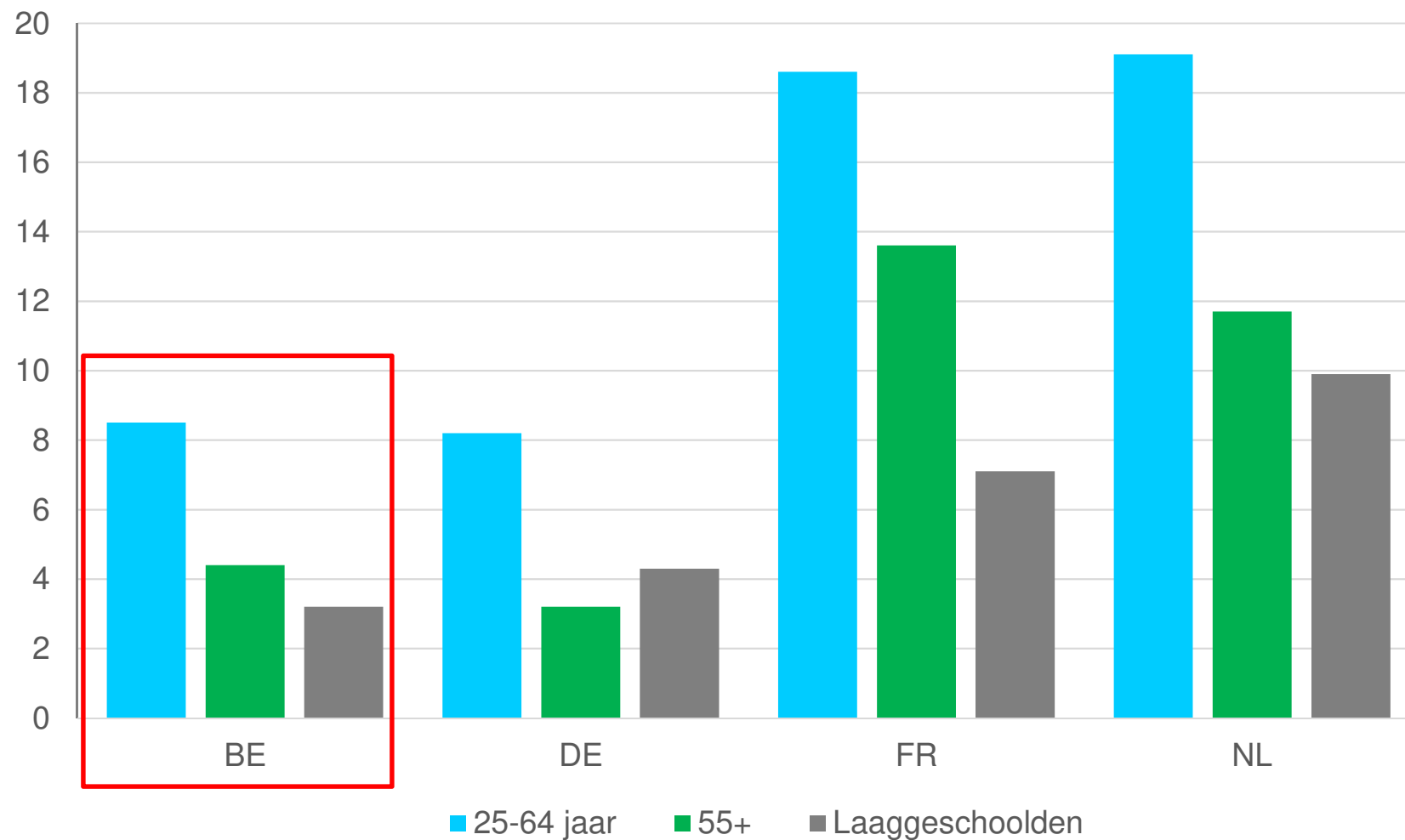


Bronnen: Eurostat, NBB berekening.

¹ Opleiding in wetenschappen, wiskunde, statistiek, ICT, engineering, industrie en bouw.

Participatie van volwassenen aan permanente opleiding

(participatie aan een opleiding in de maand vóór de enquête, 2018)



Bron: Eurostat.

VI. Voorgestelde aanbevelingen

Zoveel mogelijk medeburgers aan het werk krijgen en houden is noodzakelijk voor:

- ✓ de ontwikkeling van onze **economie**
en
- ✓ het voortbestaan van onze **sociale zekerheid**
en
- ✓ de versterking van de **sociale cohesie**
en
- ✓ de vermindering van de **armoederisico's**

Concreet beveelt de Raad het volgende aan:

1. Het beleid dat de werkgelegenheidscreatie bevordert voortzetten, met behoud van de herwonnen concurrentiekracht, maar met meer loonflexibiliteit
2. De begeleiding van de werkzoekenden blijven versterken door die aan te passen aan de gewestspecifieke kenmerken van de werkloosheid
3. Het arbeidspotentieel in de inactieve bevolking mobiliseren
4. De structurele oorzaken van de mismatch tussen arbeidsvraag en arbeidsaanbod aanpakken
 - mobiliteit
 - arbeidsvoorwaarden
 - financiële werkgelegenheidsstimuli
 - overeenstemming van de competenties
5. Bovenal het menselijk kapitaal ontwikkelen is de sleutel tot vooruitgang en werkgelegenheid
 - het percentage voortijdige schoolverlaters drastisch verlagen
 - studenten sturen in de richting van toekomstgerichte studierichtingen
 - het imago van de permanente opleiding opwaarderen bij ondernemingen en werknemers

Hoge Raad voor de Werkgelegenheid



De arbeidsmarkt in België en in de gewesten: een stand van zaken

Steven Vanackere,
Vice-Voorzitter van de Hoge Raad voor de Werkgelegenheid

27 juni 2019

<http://hrw.belgie.be>